

EDUSKUNNAN VASTAUS 98/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta (HE 62/2002 vp).

Valiokuntakäsittely

Sosiaali- ja terveystoimi on antanut asiasta mietinnön (StVM 15/2002 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala

1 §

Työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovituksessa työeläkkeeseen aiheutunut vähennys korvataan siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Tämä laki koskee (*yksityisten alojen peruseläkkeet*):

1) työntekijäin eläkelain (395/1961) vähimmäisehtojen mukaista eläkettä;

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) mukaista eläkettä;

3) maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) vähimmäisehtojen mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun

lain (1317/1990) mukaista eläkkeen perusmäärää, maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistuen perusmäärää sekä peruseläkkeisiin yhteensovituksessa rinnastettavaa maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaisen luopumiskorvauksen perusmäärää;

4) yrittäjien eläkelain (468/1969) vähimmäisehtojen mukaista eläkettä;

5) merimieseläkelain (72/1956) mukaista eläkettä; ja

6) taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) mukaista eläkettä.

Tämä laki koskee myös (*julkisten alojen eläkkeet*):

1) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) mukaista eläkettä sekä muuta eläkettä, johon oikeus määräytyy muiden

säännösten nojalla kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaan;

2) valtion eläkelain (280/1966) mukaista eläkettä sekä muuta eläkettä, johon oikeus määräytyy muiden säännösten nojalla valtion eläkelain mukaan;

3) Suomen Pankin eläkesäännön nojalla myönnettyä peruseläkettä;

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 7 §:n 1 momentin 8 tai 9 kohdassa tarkoitettua eläkettä vastaavaa Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olleelle myönnettyä eläkettä;

5) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) nojalla myönnettyä eläkettä; ja

6) ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain (521/1969) nojalla myönnettyä eläkettä.

3 §

Edellä 2 §:ssä mainittuja eläkkeitä tarkistetaan, jos:

1) eläke on alkanut 30 päivän kesäkuuta 1975 jälkeen ja ennen 1 päivää tammikuuta 1996;

2) eläkkeelle on tehty 1 kohdassa mainittuna aikana voimassa olleen työntekijäin eläkelain 8 ja 8 a §:n, valtion eläkelain 12 §:n tai edellä 2 §:ssä mainittujen muiden julkisten alojen eläkkeitä koskevien vastaavien säännösten mukainen yhteensovitus, joka on alentanut eläkkeen määrää;

3) eläkettä ei ole uudelleen yhteensovitettu työntekijäin eläkelain 8 a §:n, valtion eläkelain 12 §:n tai edellä 2 §:ssä mainittujen muiden julkisten alojen eläkkeitä koskevien vastaavien säännösten mukaan 31 päivän joulukuuta 1995 jälkeen;

4) eläkettä maksetaan 1 päivänä tammikuuta 2003; ja

5) jäljempänä mainitut 9—16 §:n mukaiset muut edellytykset täyttyvät.

4 §

Tämä laki ei koske 2 §:ssä lueteltujen lakien mukaista perhe-eläkettä, osa-aikaeläkettä eikä osatyökyvyttömyyseläkettä. Tämä laki ei koske myöskään mainittujen lakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai työttömyyseläkettä, joka

on alkanut ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 ja muuttunut samansuuruiseksi toisen lajiseksi eläkkeeksi tämän jälkeen.

Tätä lakia ei sovelleta työntekijäin eläkelain 11 §:n, yrittäjien eläkelain 11 §:n tai maatalousyrittäjien eläkelain 11 §:n, sellaisina kuin kaksi viimeksi mainittua lainkohtaa olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2000, mukaiseen vähimmäisehtoja parempaan eläketurvaan, jos eläkejärjestely sisältää eläkkeen määrän korotuksen.

Tätä lakia ei sovelleta myöskään muuhun eläkejärjestelyyn, jossa työntekijälle on järjestetty vähimmäisehtoja parempi eläketurva.

2 luku

Yhteiset säännökset

5 §

Kuhunkin 2 §:n mukaiseen eläkkeeseen tuleva korotus lasketaan erikseen siten kuin jäljempänä 9—16 §:ssä säädetään. Korotusten yhteismäärä on kuitenkin vähintään viisi euroa ja enintään 50 euroa kuukaudessa. Korotus lisätään 2 §:ssä tarkoitettuun eläkkeeseen, minkä jälkeen korotus tulee osaksi eläkettä.

Eläkkeeseen lisätty korotus lakkaa, jos yhteensovitus tehdään uudelleen työntekijäin eläkelain 8 a §:n tai valtion eläkelain 12 §:n tai julkisten alojen eläkkeitä koskevien muiden vastaavien säännösten mukaan.

6 §

Edellä 3 §:n mukaan tarkistettavia eläkkeitä maksavat eläkelaitokset laskevat tämän lain mukaisen korotuksen ilman hakemista. Tämän lain nojalla eläkelaitoksen antamaan päätökseen noudatetaan soveltuvien osin, mitä 2 §:ssä tarkoitetuissa laeissa, eläkesäännöissä ja eläkeohjesäännöissä säädetään annettavasta päätöksestä, tietojen saannista ja tietojen luovutuksesta, sekä eläkepäättöstä koskevasta muutoksenhakumenettelystä.

Tämän lain mukaista korotusta ei oteta huomioon kansaneläkelain (347/1956), perhe-eläkelain (38/1969) tai eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) mukaista etuutta määrättäessä.

7 §

Jos eläkettä maksetaan 1 päivänä lokakuuta 2003 kahden tai useamman 2 §:ssä mainitun lain, eläkesäännön ja eläkeohjesäännön perusteella, määrätään ensin yksityisten alojen peruseläkkeiden perusteella syntyvä korotus. Tämän jälkeen määrätään 11 §:n mukainen korotus ja sen jälkeen 12—15 §:n mukaiset korotukset. Viimeiseksi lasketaan korotus 16 §:n mukaisesti.

Jos yksityisten alojen peruseläkkeen korotusta laskettaessa otetaan huomioon myös julkisten alojen eläke ja laskettu 9 §:n 2 momentin mukainen erotus on vähemmän kuin viisi euroa, lasketaan korotus myös julkisen alan eläkkeeseen 11 §:n mukaisesti.

8 §

Korotus katsotaan sen eläkelain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön mukaisen eläketurvan aiheuttamaksi kuluksi, jonka mukaiseen eläkkeeseen korotus 5 §:n 1 momentin mukaisesti liitetään.

Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 12 §:ää korotus katsotaan mainitun pykälän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuksi kuluksi.

3 luku

Yksityisten alojen peruseläkkeiden tarkistuksen laskeminen

9 §

Yksityisten alojen peruseläkkeeseen lisättävä korotus lasketaan työntekijäin eläkelain 8 §:ää soveltaen siten kuin jäljempänä 2 ja 3 momentissa säädetään. Tällöin mainitun lain 8 §:n 1 momentissa mainitut eläkkeet ja etuudet otetaan huomioon sen määräisinä kuin ne olivat eläkkeitä viimeksi yhteensovittaessa muunnettuna vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja mainitun lain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

Työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin mukaisten peruseläkkeiden kokonaiskorotus saadaan vähentämällä 1 momentin mukaisesti yhteensovittettujen peruseläkkeiden yhteismäärästä tätä edeltävän yhteensovituksen mukainen yh-

teensovittettujen peruseläkkeiden yhteismäärä, joka on muunnettu vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja indeksilukuja.

Jos 2 momentissa laskettu erotus on vähintään yksi sentti ja enintään viisi euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on viisi euroa. Jos erotus on suurempi kuin 50 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on 50 euroa. Muutoin kokonaiskorotus on 2 momentin mukaisesti laskettu määrä.

Kuhunkin yksityisten alojen peruseläkkeeseen lisätään korotus, joka on yhtä suuri osa kokonaiskorotuksesta kuin mainittu peruseläke on kaikkien peruseläkkeiden yhteismäärästä.

4 luku

Julkisten alojen eläkkeiden tarkistuksen laskeminen*Yhteiset säännökset*

10 §

Korotus julkisten alojen eläkkeisiin lasketaan jäljempänä tarkoitetun eläkkeiden yhteismäärän (*eläkesumma*) perusteella.

Eläkesumma on henkilölle 1 päivänä tammi-kuuta 2003 maksettavien yksityisten alojen peruseläkkeiden ja julkisten alojen eläkkeiden yhteismäärä kuukaudessa lisätynä henkilölle mahdollisesti yhteensovituksessa huomioon otetulla liikennevakuutuslain (279/1959), tapaturmavakuutuslain (608/1948) sekä sotilasvammalain (404/1948) mukaisella etuudella.

Liikennevakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja sotilasvammalain mukainen etuus otetaan huomioon sen suuruisena kuin sitä vuoden 2003 alussa maksetaan. Julkisten alojen eläkkeistä vastaavilla eläkelaitoksilla on oikeus salsapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada tämä tieto Kansaneläkelaitoksesta.

Korotuksen laskemiseksi eläkesumma muunetaan vastaamaan vuodelle 1995 vahvistettua työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyä indeksilukua.

Julkisten alojen perusturva

11 §

Jos 10 §:ssä tarkoitettu eläkesumma on suurempi kuin 712,94 euroa, kokonaiskorotuksen määrä kuukaudessa on yhtä suuri osa 73,50 eurosta kuin ylite 661,48 eurosta, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Kokonaiskorotus muunnetaan vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja. Jos kokonaiskorotus tällöin on vähintään yksi sentti ja enintään viisi euroa, on kokonaiskorotus kuukaudessa kuitenkin viisi euroa. Jos kokonaiskorotus on suurempi kuin 50 euroa, kokonaiskorotus on 50 euroa kuukaudessa.

Edellä 2 momentin mukaisesta kokonaiskorotuksesta vähennetään yksityisten alojen peruseläkkeiden korotus. Kuhunkin julkisen alan eläkkeeseen tuleva korotus on yhtä suuri osa näin lasketusta erotuksesta kuin kyseinen eläke on julkisten alojen eläkkeiden yhteismäärästä. Jos vähennystä ei tehdä, julkisen alan eläkkeeseen tuleva korotus on yhtä suuri osa 2 momentin mukaisesta kokonaiskorotuksesta kuin kyseinen eläke on yksityisten alojen peruseläkkeiden ja julkisten alojen eläkkeiden yhteismäärästä.

Korotus julkisen alan eläkkeeseen maksetaan tämän pykälän mukaisesti, jos eläkettä maksetaan työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun peruseläkkeen määräisenä tai 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua eläkettä on alennettu työntekijäin eläkelain 8 §:n mukaisen yhteensovituksen seurauksena ottaen lisäksi huomioon mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään.

Julkisten alojen lisäturva

12 §

Jos eläkettä maksetaan valtion eläkelain 12 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 1 päivänä toukokuuta 1985 ja 31 päivänä joulukuuta 1995 välisenä aikana, mukaisesti yhteensovittuna ja eläkettä on yhteensovituksen takia alennettu ja jos eläkesumma on suurempi kuin 784,24 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotuksen määrä on kuukaudessa yhtä suuri osa 73,50 eurosta kuin ylite on 734,97 eurosta.

Edellä 1 momentin mukaisesti laskettu kokonaiskorotuksen määrä muunnetaan vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja. Jos kuitenkin kokonaiskorotus on vähintään yksi sentti ja enintään viisi euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on viisi euroa ja jos kokonaiskorotus on suurempi kuin 50 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on 50 euroa.

13 §

Jos eläkettä maksetaan valtion eläkelain 12 §:n 3 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 1 päivänä tammikuuta 1975 ja 30 päivänä huhtikuuta 1985 välisenä aikana, mukaisesti yhteensovittuna ja eläkettä on yhteensovituksen takia alennettu ja jos eläkesumma on suurempi kuin 864,10 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotuksen määrä on 50 euroa kuukaudessa. Rahan määrä vastaa vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

14 §

Valtion eläkelain mukaiseen eläkkeeseen tuleva korotus saadaan vähentämällä 12 tai 13 §:n mukaisesta kokonaiskorotuksesta 11 §:n mukaan lasketut muiden julkisten alojen eläkkeiden korotukset sekä yksityisten alojen peruseläkkeiden korotus siten kuin 11 §:ssä säädetään.

15 §

Mitä 12—14 §:ssä säädetään kokonaiskorotuksesta ja valtion eläkelain mukaiseen eläkkeeseen tulevasta korotuksesta, noudatetaan soveltuvin osin edellä 2 §:n 2 momentin 1 ja 3—6 kohdissa tarkoitettuihin julkisten alojen eläkkeisiin, jotka on yhteensovitettu 12 tai 13 §:ssä tarkoitettuja valtion eläkelain säännöksiä vastaavien säännösten mukaisesti.

Jos henkilö saa useampaa kuin yhtä 2 §:ssä tarkoitettua 12 tai 13 §:ssä säädetty edellytykset täyttävää eläkettä, näihin tuleva korotus määrätään soveltuvin osin 11 tai 14 §:n mukaisesti.

16 §

Jos henkilö saa kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 2 §:n mukaista lisäeläkettä, jonka määrää on kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön lisäeläkkeen yhdistämistä koskevien määräysten mukaisesti alennettu ja jos eläkesumma on suurempi kuin 864,10 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on 50 euroa kuukaudessa, jollei 2 tai 3 momentista muuta johdu. Rahamäärä vastaa vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaisen eläkkeen korotus saadaan vähentämällä kokonaiskorotuksesta tämän lain mukaan muihin eläkkeisiin tulevat korotukset.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n mukainen yhteensovitus ei ole alentanut kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaista perusturvan mukaista eläkettä, korotus on enintään 1/10 maksettavana olevasta kunnallisen eläkkeen määrästä, kuitenkin niin, että korotus-

ten yhteismäärä on vähintään viisi euroa kuukaudessa.

5 luku

Voimaantulo

17 §

Laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Eläkkeensaajalla on oikeus saada 5 §:n mukaista korotusta 1 päivästä lokakuuta 2003 alkaen. Korotusta ei makseta tätä edeltävältä ajalta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä 5 §:n 1 momentissa, 9 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 2 momentissa säädetyt viiden euron ja 50 euron määrät vastaavat vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2002
